

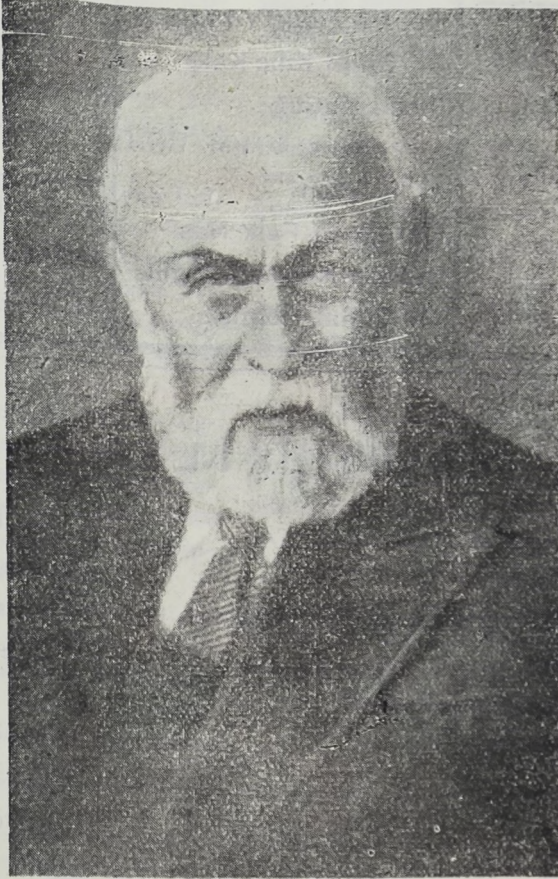
Gaziantep'i Tanıtıyoruz

Her Yönüyle Bu Kentin Dünü ve Bugünü

Sayı: 11

AYLIK TARİH VE SANAT DERGİSİ

200 Kuruş

ARIFI PAŞA

Arifi paşa şehrimizin Türkiyede açılan ilk Mülkiye Okulu mezunudur. Bu aileye her ne kadar Mısırzade denmekte ise de esasları Trakyadan gelmedir. Mısırlikle hiç bir ilgileri yoktur.

Musul petrolarını ilk olarak keşfeden ve plânlarını yaparak Sultan Abdülhamide veren bu zattır. Fakat o zaman Yurdumuzda İngiliz-Rus emelleri çarıştığından Abdülhamid şimdilik buranın gizli kalmasını istemişti.

Bu plânlar hâlen oğulları Av. Zihni Kutlar ile Şehrimizi Ağaçlandırma Derneği ve bazı hayır cemiyetlerinin başkanı Fuat Kutlar'da saklıdır.

Sayın M. Oğuz Göğüş

Gaziantep Tanıtıyoruz Dergisi sahibi

Derginize teşekkürler.

Ord. Prof. Dr. Fahrettin Kerim Gökay
İmar ve İskân Bakanı

GAZİANTEP'İ TANITIYORUZ

Her Yöni ile Bu Kentin
Dünü ve Bugünü

Sayı: 11 31/ Mart / 1963

Fiati: 200 Kuruştur.

M. Oğuz Göğüş
Dergi Sahibi

M. Ali Anlar
Mes'ul Müdürü

Yazı Ailemiz

Uğurof Barlas

C. Cahit Güzelbey

Op. Dr. Rauf Yılmaz

Dr. Emin Kılıç Kale

Yasin Kutluğ

Birinci B.M.M. Üyesi

A. T. Ozan

Öğretmen Faik Nas

Şükran Hacıhanıfoğlu

M. Kemal Göğüş

Abone Bedeli

Sayı : 2 Lira

Yıllığı : 24 Lira

Altı aylığı : 12 Lira

GÜNÜ GEÇMİŞ NÜS-
HALAR 5 LİRADIR.

Dizildiği ve Basıldığı Yer :

YENİ MATBAA. Telefon : 1396

GAZİANTEP Karagöz Cad.

İÇİNDEKİLER:

Okurlarla başbaşa

Antep ve Antep Kalesi

Şeri mahkeme sicillerinin aynen dergiye aktarılması

Bu toprağın fedailerini

Muhsinzade ve Kaleağası Şecereleri

ve iş adamı Muhsin Kaleli

Cihan tarihinin hulasası

Ağacamii

İmam Hatip Okulu

Kavaklık kahvesini kim yaptırdı?

Gaziantep'in sosyal ortamı ve cerrahi ameliyatlar

Sanatkar Aktaş Ulutaş (Para bozma makinası mucidi)

Dr. Emin Kılıç Kale ile musiki tarihi ile ilgili bir mülakat

Mehmet Sadık Dai (Şehirimizin orijinal bir siması)

Kaybettiğimiz sporcularımız (Abdurahman Hacıhanıfoğlu)

Hüsam Ocağı Kaybettik

Cevdet Aksu yurt yüzüne dağılmış memleket evlâtları

M. Oğuz Göğüş

M. Turhandaglıoğlu'ndan

M. Oğuz Göğüş

Öğretmen Faik Nas

M. Oğuz Göğüş

A. T. Ozan

C. Cahit Güzelbey

M. Oğuz Göğüş

Av. Celâl Kadri Barlas

Op. Dr. Rauf Yılmaz

M. Oğuz Göğüş

M. Oğuz Göğüş

" " "

" " "

" " "

" " "

Aramızdan canlı tarihler birer, birer göçüyor

Evet sevgili okurlarım, aramızdaki canlı tarihler, birer birer göçüp gidiyorlar. Bize dünümüzü hatırlatan ve bir çok memleket meselelerinin gizli kapaklı kalmış hakikatlarını bilen, canlı tarihlerimiz aramızdan yavaş, yavaş, hiçte farkedilmeden göçüyorlar. Ya ölmekle ya da, hastalanarak yataklarından günlerce aylarca kalkamıyarak...

Ne yazıkki, hastalıklarından kalkanlarda pek az, görülüyor Fakat üzüldüğüm bir nokta var: Bizim ve bizim gibiler tarihi hakikatları zaptetmek ve kayda geçmek için vakit artıramıyoruz. Bununda sebebi zıkkım olası ekmek kavgasıdır.

Her ne kadar bu gibi işlerle uğraşanlar faragatkâr olursada şu varki, viran olası hanede evladı âyal var. Zamanımızda ekmek koşar adımlarla elde edilmektedir. Çocuklarımız ise helikopterle ekmeği avlıyabileceklerdir.

Yoksa aramızdan göçüp giden ve ya ayakta kesilen bir çok canlı tarihlerimizi, arayıp bulup onların bilgilerini beraber götürmeleline müsade etmiye gönlüm razı olmuyor. Ve olmamalıyıda.

İşte bunlardan bir taneside sekiz aydan beri aramızdan eksilen hasta yatağında, tek ümidini sayın damadı Necmeddin Dai'ye bağlayan, bu şehrin canlı tarihlerinden Celâl Kadri Barlas'tır.

Celâl Kadri Barlas bu memleketin hakiki münevverlerindendir. Bu memleketin acısile, tatlısile, haşri-neşrolmuş okumuş ve hemde çok okumuş okuduğunuda anlamış bir memleket evladıdır.

Onu herhangi yönden yoklasanız veya kurcalasınız, bir bilgi deryasına dalmış olursunuz. Adeta bir radyo düğmesi çevirmiş gibi...

İşte ben bu satırların sahibi mümkün olduğu kadar kendi gücümle ve ancak okuyucu yardımları ile çıkarabildiğim dergimde bu canlı tarihimizin bir çok yönlerden bildiklerini yazmaya, zaptetmeye kaydetmeye çalışacağım.

Yetiştiremediklerimide sonradan yayınlamak üzere [muhafaza edeceğim. Kendisine tanrıdan âcil şifalar dilerken banada fırsat vermesini temenni ederim.

Hoşça kalınız sayın okurlarım,

M. Oğuz GÖĞÜŞ

NE ACI BİR GERÇEK

Kifayetsiz kaydile Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü Gaziantep'ten hava seferlerini iptal etmiştir...

İstiklâl uğruna, Millet uğruna, Hürriyet uğruna 7000 şehit veren bu memlekete, tarih boyunca Türklüğün ve Türkiyenin kalesi muhabetini muhafaza eden bu yurda, devletin beton hava pistleri yapması icabederken, ne acı bir gerçek, kifayetsiz kaydile çörden çöpden hazırki hava meydanımızda elimizden gitti.

Ağlayın Gaziantep'liler feryad edin...

Şer'i Mahkeme Sicillerinden Notlar ve Tercümeleri:

Sıra No. 7 Defter 1, Sahife 3

"Veçhi tahriri huruf budurki Karyeyi (1) Samdan Mahmut bini Mahmud Ömer bini Alo nam kimesne (2) yi meclisi şer'a ihzar (3) edüp dediki sende karz (4) Hüseyinden bir flori (5) altunum vardır talap ederim deyücek mezbur Ömer inkâr edüp mezburdan kelamına muvafık beyyine (6) talap olundukta mezbur Mahmud beyyineden aciz olduğu tesbiti sicil olundu tahriren fi gurte şehri Muharremülharam sine 938"

Şuhudülhal

Mevlana Bedreddin bini Hasan
Sibdelu Muhammed Bini Sefer

1- Köy 2- Kimse 3- Hazır edüp 4- Borç 5- Flor altun (6) Isbat vesika

Sıra No. 8 Defter 1 Sahife 3 den

"Veçhi tahriri sicil budurki nefsi Antep'ten Sıdika İbnilhaç İbrahim ve Şaban bini Mahmud nam kimesneler meclisi şer'iate hazır olduklarında mezkûr Sıdika ıkrar ve itiraf edüp dediki Tıslaki mahallesinde vaki olan iki mülk sahip ve aynı mahallede bir mutbah ve bir su kuyusu ile mahdud kıbleten tarık ve şarkan ila darı (1) Hıdır oğlu şimalen çatır Ahmet darına ve garben Ahmet bini İsmail darına müttasıl hudud erbaa (2) ile mahdud (3) vaki olan evimi eşbu Sıdikaya yirml dört sikke (4) Halep akçesin bi (5) sahih ile bi ettim deyücek mezbur Sıdika dabi makar (6) mezburki veçhi meşruh (7) üzere ıkrarın tasdik ve tahkik edüp zikrolunan mahdud evi meblağı mezbur ile şûra (8) ve kabul ettim deyup iki canipten (9) icabı şeri (10) ve kabul meri (11) bulunduklarından bayi (12) mezkûrun oğlu Muhammet ve kız karındaşı Halime nam hatun

hazırlanup Sıdikanın bi'ini (13) tasdik ve tecviz (14) ettikten sonra sıhhata bi ve şüraya hüküm olunup mezbur Şaban talabı ile tesbit sicil olundu. Tahriren fi gurretül Sefarulmutaar Sine 938

Şuhudülhal

Abmet Kethude İbni Halil ve Elhaç Ali bini Yusuf ve diğer Elhaç Ali ve Muhammed Bini Anber ve Ramazan Bini seyyid ve Mahmut bini Ahmet Selvar

1- Dar-Ev 2- Bitişik dört taraf 3- Çevrili 4- Sikke 5- Sattım 6- İkrar-Söylemek 7- Şerh-yazılı olduğu halde 8- Almak 9- taraftan 10- Şeriat (11) yürüyen 12- Satan 13- satışını 14- kabul etmek-caiz

Sıra No. 9 Defter 1 Sahife 3

"Veçhi tahriri sicil budurki karyeyi Murvandana (1) Muhammed bini Solak ve Ali İbni Elhaç Muhammed ve Hacibaba zaviyesi (2) şahi olan Seyyid İsmail meclisi şer'iate hazır olduklarında mezbur Muhammed ıkrar ve itiraf edüp dedilerki bundan akdem (3) emir Mustafa çelebi (4) tahvilinde iken karyeyi mezburda mezbur Seyyid İsmail ile berveçhi iştirak mukata'ya (5) almış iduki mutemet kıyalık hesaplaştuk bâdeküllü (6) hesap karyeyi mezbur ehalişi zimmetlerinde bin paremiz bakı kalup meblağı mezburdan bize ait ve raci olan hisseleri mezbur seyid İsmail teberrü ettüğü min bad (7) bu hususta davamız ve talabımız yoktur dediklerinde mezbur seyid İsmail dahi ıkrar edüp zikrolunan mukataa hususunda mezburanlardan benum dahi davam ve nizaim yoktur deyup iki canip (8) birbirinin zimmetlerini cemi davadan ibra ve iskat (9) ettikten sonra sıhhata ibraya hüküm olunup bit-talap tesbiti sicil olundu tahriren fi gurretül safarül mutaar ve sine 938"

Şuhudülhal

Mevlana Abdullah Bini Naibil
Kays ve Ahmet bini Kethuda ve elhaç
Ali Bini Bürkanlı ve Şaban bini Ali

1- Nurgana köyü olsa gerek 2- Tek-
ye 3- Evel 4- Şimdiki Nakiplerin Ceddidir.
5. Çiftlik 6- Topyekün hesap 7- Bundan son-
ra (8) iki taraf 9- Düşmek

Sıra No. 10 Defter 1 Sahife 4

"Veçhi tahriri sicil budurki Hü-
seyin bini Mustafa meclisi şar'a kale
müstahfızlarından Budak bini veli ih-
zar edüp mezkûr tahriri dava klup de-
diki mezkur Budak ile şürbü humredüp
dahi karye Leylincikden Kasarcı bosta-
nında yatup Bu Hüseyin mezkûr Budak
ile deyücek Mıstık Budakdan suâl olun-
dukta inkâr ile cevap verüp Hacı Mu-
hammed bini Hacı ve Ömer bini Sabrı
hazır olup icrayi şahadet edüp dedilerki
merkum Hüseyin mezkur Budak ile bos-
tanı mezburda yaturlar iken ikisi üzeri-
ne varup merkum Hüseyin tumanı (1)
aşağı sıyrılmış yatur mezkur Budak'ın
tumanı ayağına düşmüş yanında yatur
gördük deyu şahadet şer'a klup
baded tezkiye su başı talabı ile tesbiti
sicil olundu fi gurre şehri Muharremil
haram 933"

Şuhudülhal

İskender bini Abdullah vezir bi-
ni hacı Siddık ve Muhammed bini İbra-
him ve şakban bölükbaşı Abdurahman
ve gayrühüm

1- Tumanı-Donu

Sıra No. 11 Defter 1. Sahife 4

"Veçhi tahriri sicil budurki Toy-
dak bini Muhammed meclisi şer'a blasın-
ca karındaşı oğlu Abdülmuhsin bini İs-
kender hazır olup şöyle tahrir eylediki
karyeyi Burç toprağında dörtlü behtaki
vakfiyesinde mestur olan bana ve benden
sonra karındaşım oğlu Muhammed ve ev-
ladına ve afifeye vakfetmiş idim. karın-
daşım oğlu bir tarik (1) ile satmış kabul
etmezem husui mezburede mezkûr Ab-
dülhüseyni davaya vekil nasbettim de-
yücek mezkûr Abdülhasan vekâleti ka-
bul edüp bittalap tesbiti sicil olundu fi-
muharremilharam sine 937"

Şuhudülhal

Seyyit bini Hacı Resul ve Yusuf
bini Hacı Hamza ve Nasuhi bini bekir

1- Bir yolunu bularak

Sıra No. 12 Defter 1 Sahife 4

"Veçhi tahriri sicil budurki Su-
başı ademi deli Fuat melisi şer'a şerife
şah kulu Mahmud ve Hüseyin merkuma-
manı Fuat ihzar edüp şürbü Humretmiş-
ler sahan çalmışlar (1) deyücek mezkûr
Hüseyin merkum Fuad bir sahan çaldı-
ğını itiraf edüp bittalap tesbiti sicil
olundu 10 Muharremilharam sine 936

Şuhudülhal

Tugan oini Cuma ve Nasuh bini
Bekir

1- Sahan içinde yemek yenen ta-
bak veya bakır kap

Celâl Kadri Barlas'ın Dilinden :

Gaziantep'te Müdafaai Hukuk Cemiyeti nasıl kuruldu? Kimler kurdu?
Ali Cenani bey Halep Hakimi Emir Zey'din adamlarına "Bu memleket bir Türk
memleketi ve içindede Suphi Bereket adında Suriye bayrağı çekecek bir kim-
se yok" demişti. Gelecek sayımızdan itibaren...

Gaziantep'in Tarih Durumu :

Antep ve Antep Kalesi

(Geçen sayıdan devam)

Dolichenus mezhebi hakkında grand Ancylopeni'de şu malumat verilmektedir. Bu tabir (Jüpiter) in lakabıdır. Bu şu şekilde okunur: Dolichenus, Dolichenus.

Tuna civarında bulunmuş olan bir çok âbidelerde bunun mevcudiyeti tanınmıştır. Bu civara menşei Suriye olan bu ilahın mezhebi doğudan gelen Romalı alaylar tarafından getirilmiştir.

Bu abidelerin en garibi 1815 yılında Macaristanda Kömöld civarında Bottyan'da Tolna Komitesi tarafından bulundu. Bu eser üstü gümüş kaplamalı tunçtan mamul ve üzeri nakışlı, oymalı bir eser olup piramit şeklindedir. Bir adak olarak kullanılmış olması muhtemeldir. Cephelerinin birinde bulunan Tanrı başında miğfer üzerinde zırh, bir elinde çekiç diğer bir elinde şimşek ile müsellah ve bir boğanın sırtında bütün senbollerle beraber gösterilerek resmedilmiştir. Bundan başka yanında bir çok tanrılar ve askeri alemler bulunmaktadır.

Dolichenus bir coğrafisi lakaptır. Ve her halde Suriyede bulunan ve bir çok eski müellifler tarafından dolica, dolicha, dolichiny diye yazılan bu günkü Halep Vilâyetindeki (Dülük) den başka bir yer eğildir. Buradaki antonin mabedinden güneşe ibadet ederlerdi. (Jupiter Dolichenus) mezhebidi menba ve merkezini Jupiter ismi altında aramak lazımdır.

(İslam Ansiklopedisi) nde Antep hakkında şu malumat vardır. Antep (Ermencilere Antaph) aynı isimdeki bir kazanın ismidir. Ve Halebin kuzeyindedir. 45000 kadar olan nüfusunun üçte ikisi müslümandır. Burası Amerikalıların misyon merkezidir. Bunlar burada bir kolleje tesis etmişlerdir. (1) Şehrin ticaret ve sana-

yii epeyce mühimdir. Antep'te pamuklu kumaşlar yapıldığı gibi pekmez ve rakı-sıda meşhurdur. Burada eski binalardan bir su kemeri kalmıştır ki şehrin suları hala bu kemerden gelir. Şehirde birde iç kale vardır.

Yakuta göre Antebe vaktile (Dülük) de tesmiye edilirdi. Fakat Yakut'un söylediğine göre bu isim bilhassa Vilâyetin ismiydi. Hakikatise ise Dülük (eski Dolihe) olup Antebin iki saat kuzey batısında bulunur. Buranın (Ptoleme-batlamos'un Dhiva tesmiye ettiği yere isabet etmesi muhtemeldir. Muhakkak olan bir şey varsa eski Arap Coğrafyacıları Antep ismini zikretmemektedir.

Hitit Devrinde Antep

Hitit eserleriyle uğraşan âlimler Antep ve havalisinde eski Hitit medeniyetini aydınlatacak bir çok kıymetli eserlere raslamışlardır. Bilkassa İngiliz âlimlerinin bu husustaki araştırmaları şayanı dikkattir.

Liverpool Üniversitesi Arkeolojisi usul ve tatbikatı Profesörü ve Londra Arkeolojisi cemiyeti azasından John Grastang, The Land Of Ahs Hitites adlı eserinde (Küçük Asyada İyeni araştırmalar ve keşfiyat ve Hitit abidelerinin tarifi) bahsinde Antep için şu satırları yazmaktadır.

Antepten kuzeye doğru giden başlıca yol Maraş civarından Pyramus'a (Ceyhan nehri) vasıl olunduktan sonra nehri yakından Elbistana kadar takip eder. Antepten Maraşa daha doğrusu bir cadde vardır. Bu yol Pyramus'a dökülen derelerin yanından geçiyor. Ve kuzey batıya doğru uzanarak şehre doğru gidiyor Bu muntıkanın caddelerine Maraşta temrüz ederler. Bu merkezden de diğer

diğer hatlardan bazıları güney mıntıkalarına uzanıyor. Bir taraftanda pyramus vadisinden Kilikya ovasına iniliyor. Öbür taraftan Antep caddesi vardırki şimdi biz onu takip ediyoruz. Bu yol bizi Suriyenin en şimal tarafından getirmektedir. Burası Hititlerin Firavunlar ve Asurilerle mücadelelerinin tarihi sahnesidir. Önümüzde Halebe kadar uzanan saha iki mahiyettedir. Doğuda Fırata kadar uzanan büyük ovalar vardır. Batıda ise ovalarla deniz arasındaki dağ silsilesi vardırki bunlar birbirleriyle ve aynı zamanda sahil ile muvazidir. Mahalli yollardan başka bu ıssız sahadan geçen yegane yol Halebden Antepten Birecik'e ve Trak geçidine gider Kadim (Karkamış-Carabulus) buradan pek uzak değildir.

Kartal köyü ormanlı tepeleri çevrilmiş yeşil bir vadidedir. Burası dağ yolundan Antebe bir günlük uzaklıktadır. Dağa yakın olduğu için bura halkı daha serbesttirler. Bu köylülerin Türkmenden oldukları söylenmektedir

Fakat yüzlerinde bir şey vardırki tamamile Hitit portrelerini hatırlatıyor. Bu bilhassa kadınlarda pek kuvvetle hissedildiği gibi erkeklerin bazılarındada pek barizdir. Bu hal şimdiki halkın geçmiş zamanlarda kendilerinden evel buralarda bir kavimle karışmış olmaları hissini verir. Çünkü buranın üst tarafındaki dağlarda (Dağ adamı) yerleşmişlerdirki bu köylüler kendilerinden başkalarına yabancı bir kavim nazarile bakarlar. Burada öyle şayanı dikkat simalarına karşılabilirki bunların Mısır üskültürlerinde pek vazih olarak portre edilmiş olduğu görülür. Bunlar görüldüğü zaman Hitit abidelerindeki portreleri hatırlatmamak mümkün değildir. Bunların karakteristik vasıfları şudur. Kuvvetli ve kalın bir burun geriye kaçmış bir alın, arkası yuvarlak bir kafa, kalın dudakler, ağır bakışlar, bütün bunlar kuvveti ve enerjii ifade eder. Fotoğraflarımızı Antep civarındaki Küçük

kızılhisarda aldık. Bu yaşıyan tipler aşıkardır ki eskiden bu dağlık havalide yaşıyan tiplerin aynıdır.

Hititlere dair kitabeli bir kabartma (Karaburçlu) da bulunmuştur. Hususi mahiyette oymalı ve kitabeli bir köşe taşı da Antebin biraz şarkında bulundu. Fakat en şayanı dikkati Antep'te bulunan köşe taşıdır.

Antep (Sakçagözü-Keferdiz) den bir günlük ötede ve buranın şarkındadır. Antep iki caddenin birleştiği bir noktadır. Bu yollardan biri Kilikyadan şarka doğru Fırattan geçer. Öteki de Maraş-Antep-Kilisten Halebe doğru gider.

Nefsi Antebin içinde Hitit el işlerine aid granit bir köşe taşından başka bulunmaması taaccube şayandır. Bu köşe taşı bir kübik bloktur. Ve tahminen 23 ayak yüksekliğindedir. Bir cephesinde yazılar vardır. Ve sağ tarafı Üskültürlüdür.

Bunun bir mimari parça olduğu bellidir. Çünkü bu tek taşın üzerinde ne yazı nede üskültür tamam değildir. Mafatih zikredilmelidirki Sakçagözü Zincirli üyükteki saray binalarının hiç birinde duvarların içinde kitabeli taş görülmemiştir. Binaenaleyh biz bu taşı başka bir sınıf binaya aid bir taş gibi telâkki etmeye meyyalız. Mesela bir kahramana ait abide veya bir mabede ait yapı taşı gibi. (Devamı var)

(1) Kollej tepenin yeri evvelce Göğüşlerden Hacı Mehmet Taha Efendinin idi Amerikalılar Gaziantep'te kollej yapmak için en münasip yer olarak burasını seçince Hacı efendiye müracaat ederler. Hacı Mehmet Taha Göğüş ise burasını Amerikalılara hibe eder.

Hacı Mehmet Taha Göğüş, Göğüşlerin Boz Ağa kolunun babasıdır. Yani şimdiki Gaziantep mebusu Ali İhsan Göğüş'ün babasının cediti, Müze müdürü Sabahat ve Ziraat Mücadele müdürü Celâl Göğüş'ün dedeleridir.

BU TOPRAĞIN FEDAİLERİ

Yazan: Öğretmen Faik Nas

Umumi seferberlik

Her tarafta bu şayia dolaşıyordu:

"Eli silâh tutanlar cepheye,, Bu fısıltı kulaktan kulağa dolaşıp dururken H. Musa Bey'in köşkünde göze batan bir kaynaşma ve hummalı bir faaliyet cereyan ettiği belli oluyordu. Bütün beyler toplanmıştı Gözler köşkün kapısına çevrilmiş birisini bekledikleri her hallerinden anlaşılıyordu. Hiç birisi tek bir laf söylemeden, düşünüyordular. Ağızlarını bıçak açmıyan bu baha biçilmez baba-yiğitler acaba neyi düşünüyor, ne yapmak istiyorlar ve niçin buraya toplanmışlardı?

Bütün bu suallerin cevaplarını bulmaya gayret ederken, oralıkta keskin bir yankıyla kapı ardına kadar açıldı... İçeri girenin kapıda görünmesiyle, divan kurmuş olan Beyler yek vücut olarak ayağa kalkmış ve geleni bürmet ve sevgi dolu nazarlarla selâmlıyarak, oturmak için gelenin yerini almasını bekliyorlardı. H. Musa Bey yerini almıştı. Beylere dönerek:

"Çok kıymetli Türk beyleri. Hepiniz hoş gelmişsiniz. Ulu Tanrı hepimize yurt müdafaasında memleket meselelerini halletmede yardımcıımız olsun ve milletimizi her türlü afetlerden muhafaza eylesin.

Bütün beyler bu hayırlı duaya candan karşılık verdiler:

Amin

H. Musa Bey devamla:

- Çok kıymetli kardeşlerim, yiğit beylerim. Burada toplanmamızın sebepleri üzerinde kısaca duracağım. Biraz etrafına bakınıp, kendisine güvenle bakan beylerinin nazarlarını süzdükten sonra

konusmasına devamla :

- Aziz memleketimizin feci durumu ve padişahlık idaremizin düştüğü çıkmazdan kurtulma ümidinin kalmadığı bu günlerde, bize düşen çok büyük ve kutsi vazifeler vardır. Bu memleketin bir evladı olarak, bu acıklı sahnelere seyirci kair ve kurtuluşumuzu idaresiz padişahlık saltanatından beklersek sonraki mes'uliyetlerimiz çok ağır olacaktır.

Erzurum Kongresinde de önemli kararlar aldık. Artık kahraman ve asil milletin kurtuluşu Allah'a olan sağlam imanında ve zaferi süngüsünün ucunda görmektedir.

Arkadaşlar.

"Büyük düşmanımız ve ezeli rakibimiz olan Ruslar zaman zaman bizi rahatsız etmektedirler. Dün kendileri, bu gün de yine destekledikleri ermenileri ile üstümüze ateş püskürtmektedirler. Bir taraftan, güzelim şehirlerimizi işgal ederken diğer yandan da nankör ve karektersiz ermeni vatandaşlarımızı aleyhimize kışkırtıyorlar. Bu duruma hangi Türk tahammül edebilir?

Beyler hep birden

"Kahrolsun nankörler. Ezilsin kahrpe düşmanlarımız diyerek döneklere ve düşmana karşı duyulan milli hincimizi belirttiler.

"Arkadaşlar evet, Türk'ün ezeli ve ebedi düşmanları kahrolacak ve geldikleri gibi de defolup gideceklerdir. Çünkü Allahın inayeti bizimledir... Biraz dardu...

"Cihanşumul Türklük gücü ne güne durur." Türk gibi kuvvetli sözünü elbette onlara kabul ettireceğiz. Hem şunu iyi bilsinler ki :

-Bizden bir daha Baltacı Mehmet Paşanın müsamahasını göremeyeceklerdir.

Beylerim,

-Aslan bahadırırlarım, milli hükümetimizin başında kahraman ve çok asil bir kumandan bulunmaktadır. Duymuş olacaksınız. Hani üçüncü ordu müfettişi olarak Padişahdan Anadolu'ya geçebilme için bir vazife alan Mustafa Kemâl vardı ya, işte o sonra Anadolu'ya ayak basar basmaz memleketin acıklı haline ağlıyan kumandan.. Kısa bir zaman zarfında Erzurum ve Sivas kongrelerini topluyarak:

"Vatan'ın her karış toprağı bir bütündür parçalanamaz, binaenaleyh ecdat kanıyla yoğrulmuş bu topraklar, düşmanın kirli çizmesi altında bırakılmaz. Bundan böyle (Hattı müdafaa yok, sathı müdafaa vardır. Sözünü kendimize düstur edineceğiz. Arkadaşlar, ikinci mühim mesele de şudur:

Hepimiz biliyoruz ki, bugünkü şartlar altında, yeni kurulan hükümetten normal bir şekilde silâh ve sair mihümmatı istiyemeyiz. Hükümet ancak cephe-deki askere bakabilmektedir. Onun için bu andan itibaren her mıntikanın Bey'i aynı zamanda maiyetindekilerin askeri kumandanıdır. Herkes derhal silâhlana-cak. Müfrezeler ve benzeri birlikler teşkil edildikten sonra önemli stratejik noktalarda bekliyeceklerdir.

-Efendim, söylediklerinizin hep-sini anladık. Bütün bunları harfiyyen yapacağız. Savaşmak ve öç almak öteden-beri cana minnet bildiğimiz bir şeydir. Yalnız aydınlanmasını istediğim bir şeyi arz edeyim :

-Aile efradımız için ne gibi bir yol takip edilecektir. H. Musa bey cevap verdi.

-Ha evet bu iş mühim. Hep birlik kendi aralarında iş bölümü yapacak-tır. Sıkışık anlarda, köylerde kalan ço-

luk çocuğı en kısa bir zamanda tehlike bölgesinden uzaklaştırılacaktır. Bu iş için çevik erlerden bir kurtarıcı ekip seçin bunların işlerini daha iyi bir şekilde yapabilmeleri için de araba ve hayvanlar-danda faydalansınlar dedi.

Soruyu soran:

-Evet efendim böyle bir tetbir çok iyi olur. Musa bey:

-Tabii bu çok mühim. Savaşları-mızın sebeplerinden en mühimide bu ya... Vatana ve namusumuza en ufak bir leke getirtmeyeceğiz. Bu uğurda seve seveca-nımızı feda edeceğimize söz vermek için toplandık.

Bey'ler hep birden:

"Vatan yolunda ve namus uğ-runda gerekirse seve seve canımızı vere-ceğimize söz veriyoruz" diyerek beraber ant içtikten sonra Mu-sa Bey geniş bir nefes alıp konuşması-nın son safhasına geçti.

Musa bey;

- Arkadaşlar, milli kuvvetlerimiz, kahraman kumandanlarımızdan şark cep-hesi kumandanı Kâzım Karabekir idare-sinde olmak üzere genişçe bir cepheyi tutmaktadır. Bizlere düşen vazife ise şu:

Ermenilerin kesif bulunduğu Van gölü civarı ile Bitlis Muş kesimindeki mıntıkayı müdafaa etmektir. Milli bir-liklerimizle irtibar kurarak gerilla sa-vaşlarıyla düşmanları yıldırma ve köy-lerimizdeki ermenilerin, ayaklanmalarına meydan vermemek. Kaçmaya yeltenenlerin ve tamamen mustakil ermeni köylerinin milli birliklerimiz için zarar-sız bir hale gelmelerini sağlamaktır.

Musa Bey, bu hususları anlatarak mücadelenin ehemmiyetini bariz bir şekilde izah ettikten sonra, sırasıyla bey-lerine maiyetlerinde bulunan kuvvetle-rin durumunu sordu:

-Biraderim Kasım Bey, kuvveti-miz ne kadar ?

-Delibaş Mehmet, sizinki?

-İki yüz
 -Hasan Bey
 -İki yüzü geçer efendim
 -Abdullah bey sizin nasıl?
 -Bizim de iki yüz çıkar.
 -Ali Bey, sizinki aynı mı?
 -Evet efendim.
 H. Musa Bey:

-Çok iyi. Herkes vazifesinin başına... Umumi emirleri benden alacaksınız Şimdilik bu kadar kafidir. Lüzum hasıl oldukça ve fırsat düştükçe, müşavere yapacağız Allah yardımcımız ve talihimiz yar olsun. Geceniz de hayırlı ve uğurlu geçsin kıymetli kardeşlerim.

Ayağa kalktıklarında hepsi birden :

-"Allah Türk'ü ve Türk yurdunu

korusun.,, diyerek dağıldılar.

Ruslarla çatışmalar

Birinci cihan savaşının ilk yılında Ruslarla yapılan Sarıkamış taaruzu başarısız geçmişti. Bu savaştan sonra Ruslar doğuda ilerlediler. Bu sıralarda halk sefaletten ve Rusların aman vermeyen saldırılarına karşısında, güney illere doğru göç ediyordu.

Zamanın padişahı, Abdülmecit'in oğlu (V. Mehmet) Sultan Reşat'tı.

Halk arasında bulunan şair ruhlu kimseler ve dervişler bu padişah'ın beceriksizliği ve Ruslara karşı yapılan başarısız savaşlarının mesulu olarak hicv ve lanetleniyorlardı.

(Devamı var)

Mersin vilâyetimizden güzel bir manzara

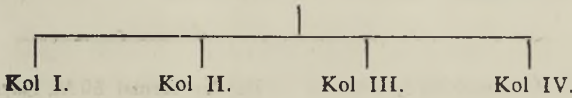
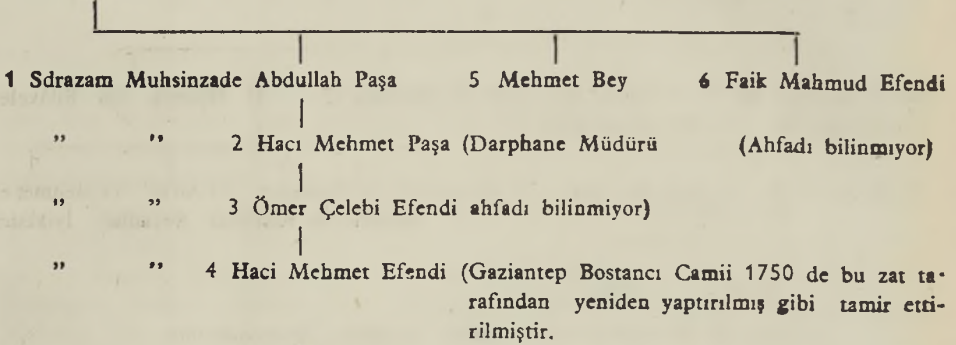
(Bu fotoğrafı bize Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Yüksek Kimya Mühendisi Fuat Karakaş getirmiştir.)

Gaziantep'te Sosyal Durum:

(MUHSİN ZADE) ve (KALEAĞASI) Ş E Ç E R E S İ

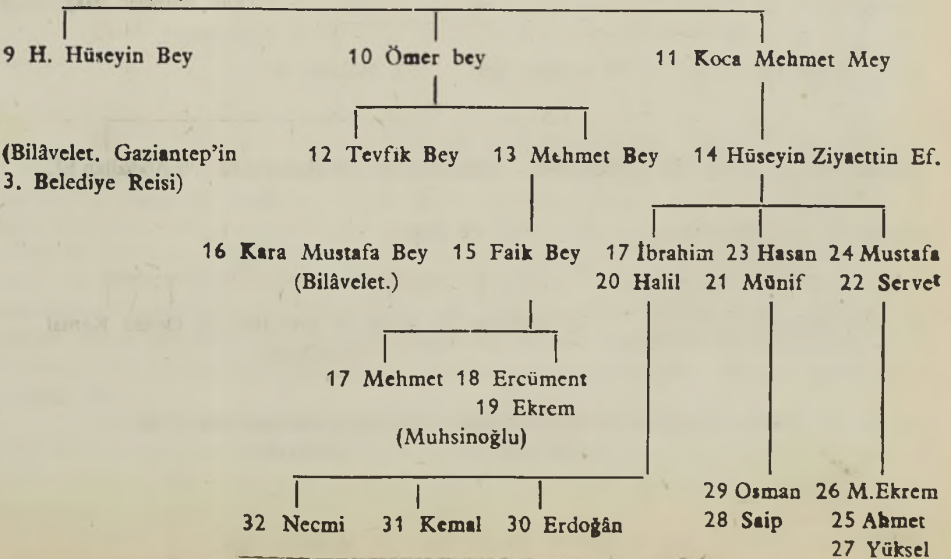
(MUHSİN ÇELEBİ) (MİLADİ: 1600)

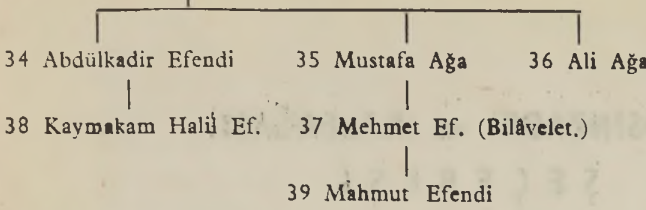
(Hadikatül-Vüzeraya göre Halep'te oturur. Bilâhare İstanbul'a göçmüştür.

Kol I. 7 Hacı Hüseyin Ağa (Timar sahibi, Sipahi Beyi.)

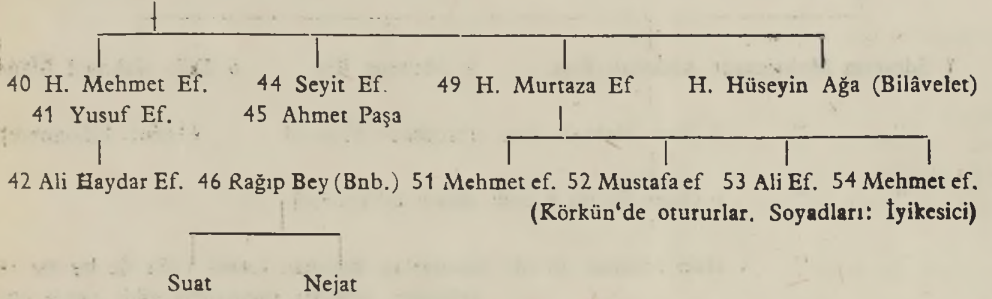
8 Köse Mehmet Ağa

Mersin'de otururlar. (Ahfadı bilinmiyor.)

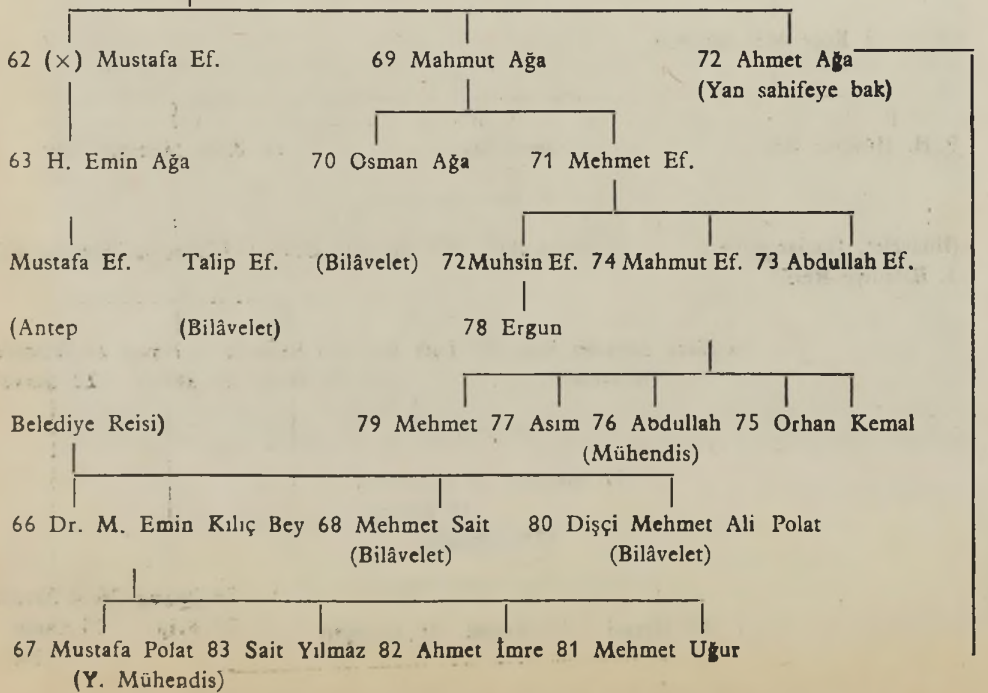
Kol III. Ahmet Ağa:

İstanbulda Beylerbeyi'nde otururlar. Soyadları: Muhsinoğludur.

43 H. M. Ali 55 Mehmet Nuri 57 Fadıl Cemal 58 Aziz Münir 59 Haydar Kemal 60 M. Hayri

Kol. IV. Emin Ağa (Kalebaşısıgil) 61 (Muhsinoğlu İstanbul ve Antep'te oturur.)

86 Sufli Mehmet Ağa 84 Şerif Ağa

Muhsin Kaleli

95 Süleyman 94 Rağıp 87 Marangoz Tahir 88 Ahmet Ef.

89 Hüseyin

93 Bican 92 Ahmet 91 Mustafa 90 Mehmet

Not: Muhsin Çelebi oğulları Faik Mahmut Efendi. Abdullah Paşa. Mehmet Bey ve Mehmet Paşa hakkında bilgi (Hadikatül-Vüzerâ, No: 24364, Beyazıt Kütüphanesi İstanbul):-

Faik Mahmut Efendi:

Zamanın en büyük şairi, Ehli tarik, vefatı: 1081 (1665)

Abdullah Paşa:

Rumeli Eyaletine tayin- Bender Kalesi Muhafızı- Niçe Kalesi Muhafızı- Sadrazam. Doksan yaşında öldü. "Vakarlı, temkinli, müthiş bir adamdı."

Mehmet Bey:

Darphane Emîni- Niçe Kalesi Kumandanı- Sadrazam Çorlu'lu Ali Paşaya damat. Mısır ve Hicazdaki iğtişâmı tenkiline kumandan. Her ikisinde muvaffak. Mora Defterdarı. Mora Seraskeri. Ağayı Bektaşiyân-Rumeli Miri Miran Bosna Valisi- Rumeli Beylerbeyi- Anadolu isyanını tenkil- Sadrazam vekilligine tayin.

Hacı Mehmet Paşa:

İstanbul'da Mollagürani'de doğmuş Abdullah Paşanın oğlu. Kapı kulluğundan yetişmiş. Padişah damadı. Üç sene sedarette kalmış. Ruslara karşı savaşmış. Kaynarca Muahedesini yapmış- 1188 - 1772 de sefer dönüşü vefat etmiş- Eyüp Sultan'da metfun. Merhum o tarihte ikiyüz bin kişilik bir orduya kumanda ediyor.

(Not: Yukardaki zevat için fazla bilgi yukarda zikredilen kitaptan temin edilebilir.)

× × ×

Kol IV den (X) işaretli Mustafa Efendi hakkında bilgi:-

Antep'te tahsilini bitirip icazeli hoca oluyor. Büyük bir alim ve meşhur bir hattat imiş. 40 yaşında, ilmini ilerletmek için, Mısır'a gidiyor. Oğlu Emin ve kızı Adile'yi Antep'te bırakıyor. Cami ül Ezher'i bitiriyor. Napolyon zamanında Mısır'da bulunan bir Fransız kumandanı ile tanışıyor. O zatın teşvikiyle, Fransızca da bildiği için, Fransa'ya gidiyor. Paris'te El sine i Şarkıye Hocası olarak senelerce Arapca, Acemce öğretiyor. İlk fıkıh kitabını Fransızcaya çeviren bu zattır. Hoca Mustafa Efendi diye şöhret bulmuştur. Paris'te Şir-Pençe'den hastalanıyor. Bu hastalıktan ölüyor. İstanbul'a defnediliyor. (Dr. Emin Kılıç Kalenin Ceddi) dir.

Azerbaycandan kalkarak Şama oradanda Halebe, Halepten ise doğrudan İstanbul'a gitmişlerdir. Kale muhafızlığında ehil kimseler olmalarından daimi kale muhafızlıklarında bulduklarından adları Kale ağası kalmakla beraber Antep kalesindedeki kumandaevliklerde bulunmuşlardır.

Kaybettiğimiz iş adamı Muhsin Kaleli: (Yukarıda resmi bulunan M. Kalolide bu ailedendir.)

Trenlere rekabet yapan ve bu memleketin nakliyatını dillere destan eden,

Memleketimizin uzun yıllar büyük nakliyat şirketini kurarak ilk defa şehrimize yüksak tonajlı dev kamyonları getirten ve bu gün Muhsin Kale firmasının sahibi Muhsin Kale de bu ailedendir.

Ve yine memleketimizin birinci sınıf dahiliye mütebassıslarından Emin Kılıç Kale dahi bu ailedendir.

Biz şimdi Merhum Muhsin Kaleyi 1- Kasım-1962 tarihinde kaybettiğimizden burada bunun hayatından bahsedeceğiz.

Aslan Gaziantep'in Bey mahallesinde Atatürk Bulvarında (Halen Hacıhanifioglu Merhum Abdullah Namık beyin evinin yeri) 1325-1910 da doğmuştur. Annesi Emiroğlu Mehmet ağanın kızı Münevver hanımdır. Babası ise yukarıda gösterilen şecerede 71 sayıda Mehmet efendidir. İlk tahsilini Akyol camii okulunda (şimdiki Ersoyların evinin bulunduğu yer evvelce Akyol camii idi) yapmıştır. Fakat diplomasını Karamürsel (şimdi kendi kardeşi Mahmut efendinin oturduğu ev) den almıştır. (Mahmut efendi ise halen Çimento fabrikasında çalışan Abdullah Kalelinin babasıdır.)

Kendisi güzelde kuranda okurdu. Birinci cihan harbinde kardeşlerinin cepheye sevki dolayısıyla, varlıklı bulunan babasının mallarına nezaret ederdi. 1940-da Elbeyli Sait kızı Nimet hanımla evlenmiştir. Bu evlilikten Ergun adında bir oğlu (Halen firmayı idare eden) Rezzan adında birde kızı olmuştur.

Şoförlüğe ilk otomobilin çıkması ile heveslenerek atılmıştır. Sanatı o zaman Tuz hanında çalışan Jorj adında bir Yunan tabalı ustadan öğrenmiştir. Bir müddette Büyük Sabri adında bir ustaya hizmet etmiştir. Babasına mallara bakamayacağını mutlaka bir otomobil almasını rica ediyorsada babası buna kızıyor.

Bunun üzerine Güzelce Müslüm Ağa o zaman yeni bir ford otomobili getirmişti. Kendiside babasına kızarak Müslüm Ağanın yanına şoförlüğe giriyor. Bunu gören babası naçar kendisini çağırarak beraber Halebe gidiyorlar ve orada kendisine istediği bir otomobili alıyor.

Bundan sonra bu sanatın aşığı olmuştur. Kendisini babasının nasihatları ve serveti tutamamış bu sanatın icabettirdiği nakliye işlerine atılmaya mecbur kalmıştır.

Bu münasebetle uzun yıllar memlekettten uzak kalmış Sivasla Erzurum arasında yapılmakta olan asma köprüünün demirlerini nakletme işini taahüt etmiştir. Erzurum Demir yolunun demirlerini kendisi taşımıştır. Bundan sonra Askeri taahüt işlerine girerek Trabzon limanından bütün şark vilâyetlerine askeri malzemeleri taşımıştır. Bu arada Sivas ile Divriği arasında kendisinden hemen az sonra ölen Fehmi Çayırtaşını görmüş ve beraber iş yapmalarını teklif etmiştir. Bu suretle Antebe döndükten sonra beraberce bir nakliye şirketi kurmalarının temellerini işte orada atmışlar ve kararlaştırmışlardır.

İşte Uzun yıllar ve herkesin gıpta ile takip ettiği ortaklığın tarihçesi budur.

ATASÖZÜ : İlmin mücadelesi, ağır ve te'enni ile okşuya, okşıyadır. Cehaletin mücadelesi ise ani ve kanlı olur.

M. Oğuz Göğüş

Cihan Tarihinin Hülasesı

Muhitten: Y. A. T. Ozan

Bir zamanlar İran tahtına genç bir şah geçmişti. İlk işi bütün ülemayı yanına çağırarak toplandı. Toplanan mecliste genç Şah ülemaya dediği:

Merhum babamın hocası olan Zeybin bir nasihatı aklıma geldi. İlleme derdiki, padişahlar geçen asırların tarihini ne kadar okurlarsa o derece hataya düşmekten kendilerini kurtarırlar. Bende şimdi bu nasihatı yer'ne getirmek için size emrediyorum, hepiniz bir araya gelerek bana cihan tarihinin bir özetini çıkarınız okuyayım da hataya düşmekten kendimi kurtarayım.

Ülemalar işe giriştiler. Ancak 30 yıl sonra Şahın sarayına döndüler. Önlendinde her biri beş yüz cilt tarihle yüklenmiş 12 deve katmışlardı. Ülema reisi Şahın huzurunda yer öptükten sonra dediği: Fermanınız üzere geçen devirlerdeki milletlerin tarihini yazdık getirdik. Zamanın darlığından kusurlar çoktur. Affınıza sığınırız.

Şah cevap verdi :

Hepinize teşekkür ederim. Fakat ben artık yaşlanmış bulunuyorum. Bu kadar uzun bir tarihi okumaya ne ömrüm vefa eder nede devlet işleri fırsat verir sizden bunun bir hulasasını çıkarmanızı rica ederim.

Ülemalar huzurdan çıkarlar, tek-rar gayretle işe girişirler. 20 yıl sonra

üç deve ile yüklenmiş bin beş yüz ciltlik tarihi getirdiler. Fakat çalışmadan ve ihtiyarlardan hiç birinde takat kalmamıştı. Reisleri şöyle dedi: Fermanınızı yerine getirdik. Cihan tarihini bin beş yüz ciltle özetledik.

Ülemalar kadar ihtiyar olan Şah-ta cevap verdi:

- Zehmetinize teşekkür ederim. Bu ciltleri okumaya çok az zamanım kaldı. Ecel yetişmeden bununda bir özetini yetiştirmeye çalışınız. Ülemalar tekrar işe başladılar ve on yıl sonra önlendinde yalnız beş yüz cilt yüklü bir deve ile şaha çıktılar. İhtiyar şah ancak duyulabilen acı bir sesle: Ecel gelmeden cihan tarihini okumam için daha kısaltın em-rini verdi

Beş yıl sonra ülemaların reisi koltuk deyneklerle kocaman bir cilt kitabı yüklemiş olduğu bir eşekle sarayın kapusu önünde görüldü. Kapıda şahın ölüm döşeginde şu sözleri söyledi:

Öleceğim cihan tarihinden haberdar olmayacağım, aynı akıbete ulaşmış olan ülema cevap verdi:

Padişahım size bunu üç kelime ile özetliyelim:

Doğarla, ızdırap çekerler, öiürler.

Nihayet şah tam bu dünyadan o bür dünyaya göçerken dünya tarihini öğrenmiş oldu.

Gaziantep'te hayvan adedi :

Geçen yıl içerisinde ilimizde bulunan çeşitli hayvanların sayımı yapılmış ve miktarı tesbit edilmiştir.

Buna göre hali hazırda şehrimizde 286678 baş koyun, 3544348 baş kıl keçi, 104756 baş sığır, 906 manda, 16977 baş at,

5838 baş katır, 40490 baş eşek 3916 baş da deve bulunmaktadır.

Toplam olarak ilimizde 813809 baş hayvan bulunmaktadır. Fakat dışa ve içe yapılan ihracat ilimizdeki hayvan miktarını oldukça düşürmektedir.

A Ğ A C A M İ İ

C. Cahit GÜZELBEY

Şehreküstüde Gülşan -Şimdi Su-yabatmaz- mahallesinde şehitler caddesi üzerindedir. Yapılış tarihini henüz kesin olarak tesbit edemedik. Evliya Çelebinin saydığı camiler arasında adı geçmektedir. Sofaya açılan pencerelerinden batıdakiinin üzerinde (MaşaAllah 121?) doğudakinin üstünde de (Bismillahirrahmanır-rahim) yazıları vardır. Şehitler caddesine açılan dış kapusu üzerindeki küçük kitabede yalnız 1214 sayısını okumak mümkün oldu. Sakir Sabri ile birlikte tamamını okumak için harcadığımız emek boşa çıktı. Gerek sofadaki yazıların gerekse bunun bir onarım sırasında konulduğu anlaşılıyor.

Halk arasındaki yaygın söylentiye göre cami ahalinin yardımlarile yapılmış, yardım işlerine bakan adam yardım paraları ve sarfa ait hesapları veremediğinden ortadan kaybolmuştur. Bu söylentinin benzeri aynı caddenin üzerindeki (Esenbek) cami'inin yapılışı hakkında anlatılmaktadır.

Ataları içinde imamlık ve hatiplik görevinde bulunanlar olmasından ötürü Settara Bilgenin aracılığı ile henüz sağbulunduğu sırada babası eski müftü Arif efendiye baş vurdum. Settara Bilgenin naklen getirdiği habere göre cami'in kurucusu Antep'te kaymakamlık eden Tunuslu (Ferruh Ağa) adında bir zattır Ferruh ağa, cami haziresine gömülmüştür.(x)

Sayın Hikmet Turhan Dağlıoğlunun Gaziantep gazetesinin 25 Mart 1938 tarih ve 946 sayılı nüshasında yayınladığı bir inceleme yazısı Arif Bilgenin sözlerine değer katmaktadır. Dağlıoğlunun yazısında şu satırlar vardır:

"Tarsus beyi Ferruh beye hüküm olur ki:

"962 senesinin 22 Muharreminde tasarrufunda olan haslar bedeli ile Antep sancağına tafviz (1) olundu. Bu hususun ilamı için dergahi mualladan Mürsel çavuş tayin olundu. 27 Muharrem 962 mühimme defteri (1 sahife 205)

Hüküm:

Birecik sancağı beyi Ferruh bey mektup gönderdi. Kâbeyi şerife gitmek niyet edüp haç hizmeti kendine inayet olunmasını rica etmeğin bnyuruldu. 17 Zilhaççe 967 Mühimme defteri 4 Sahife 64) (2)

Ve yine Dağlıoğlunun aynı yazıda belirttiğine göre Ferruh bey 967/1559 yılı içinde Alaiyede iken vefat etmiştir. (Mühimme defteri 30 sahife 15) Arif Bilgenin rivayeti ile Mühimme defterindeki kayıtların birbirini tamamladığı kanaatındayız. Ferruh, Tarsus, Birecik, Alâiye ve Gaziantep'te Sancakbeyi yanı kaymakamlık etmiştir. Ve camiide bu sırada yapmıştır. Yani 962-967 (1551-1559) yılları arasında.

Merhum Arif Bilgenin yine oğlu Settara vasıtasile anlattığına göre, babası Hacı Arif, bunun babası Hacı Emin, bnnun babasında Mulla Alidir (3) Mulla Ali bir gün rüyasında Hazreti Peygamberin imamet ettiği kalabalık bir cemaatla namaz kıldıktan sonra hazır bulunanlardan birisi diğer bir kimseyi göstererek, (Ferruh ağa) budur, diyor. Bunun üzerine Ferruh Ağa yanına yaklaşıyor. -İmamette daim ol- diye duâ ediyor. Mulla Aliden sonra çocukları hep bu camiide vazife görüyor. Settara'nın ağabeyisi Rasih beyde bu camiide müezzenlik etmiştir.

Şer'i mahkeme sicillerinden (Cilt 135 sahife 5) Bu aileden hafız edinde bir

(x) Bu rivayet Settara'nın ağabeyisi Rasih bey tarafından da doğrulanmıştır.

Yeni Bir Din Okulu :

Şehrimizde İmam Hatip Okulu Açıldı

-Geçen sayıdan devam-

Hangi talebeler buraya alınır

Okul orta öğrenim çerçevesinde öğretim yapmaktadır. Buraya İlk okulu bitiren öğrenciler alınır. Öğretim süresi 7 yıl olup iki devreden ibarettir.

Birinci ve ikinci devre adile anı-

lır. Birinci devre İMAM HATİP lisesinin orta okul kısmıdır. İkinci devre ise Lise kısmını teşkil etmektedir.

Memleketimizde lise olarak bilinen orta öğretim okullarındaki bütün dersler imam hatip okulunda gösterilmektedir. -Devamı sahife 20 de-

zatin 1205 tarihinde Tekye camiinde imam olduğu anlaşılıyor.

Bir çok camilerimiz gibi Ağa camiinde tamirler gördüğü anlaşılıyor. Bu arada belkide eski şekil ve biçiminde değişiklikler olmuştur. Ancak minarenin eski halini muhafaza ettiğini sanıyoruz Bu minarede Selçuk mimarisinin izlerini bulmak mümkündür.

Vaktile avluda doğu yanda bir merdivenle inilir. Suyu bir yandan gider. Kara taştan yapılma bir havuzu vardı. Eski su dağıtımının bozulması üzerine kurudu, kapatıldı

Camiin Ferruh Ağa veya başkası tarafından yapıldığına veya bakımı için mal şart edildiğine dair vakfiye elde edemedik. Her cami, medrese, mescit yaptıran kimse onun yaşaması için muhakkak bir takım akar ve erazi bırakmıştır. Aynı hal Ağa cami içinde olduğu şüphesizdir. Fakat bu hususta bir belge elde edemedik. Belki bir gün Şer'i mahkeme sicillerinin sahifeleri arasında tesadüfen ortaya çıkacaktır. Böylece camiin tesisine ait bir vakfiye yok isede sonradan bazı hayır sahipleri tarafından vakıflarca camiin kandil yakma masraflarını karşılamak üzere şartlar konmuştur.

Bunlar arasında Müftü zade Hacı Osman Efendi oğlu Ahmet efendi (Şer'i M. Sicilleri Cilt 150 sahife 257 15 Şaban 1289)

Nerkishane mahallesinpen Mulla Muhammet oğlu Hasan kızı Hatice Cilt 139 Sahife 141 2 Cemazyevvel 1232. Şehre küstüde Mustafa oğlu Hacı Mehmet (Cilt 140 Sahife 107 Rebiievvel 1234) Vakfiyelerinde Berat-Bervat (Mihriban iki yanındaki iki büyük mumlar) için Şerleşan (Susam yağı) temini şart koşmuşlardır. Birde 1 Recep 1265 günlü (Cilt 144 Sahife 270) Tarihli vakfiyeye göre Antep kasap esnafı adına Hacı Mehmet, tesis ettiği, vakfa, kasapların kestikleri ve kirişçilere verdikleri bağırsaklara mukabil onlardan (Secer Ebha) mezbaha rüsumu-m rile aldıkları 120 kuruşu Ömeriye, Esenbek ve Ağa camileri ile pişirici mescidine Ramazanlarda kandillerde Şerleşan yağı almak üzere bırakmışlardır.

(1) Osmanlı idari fermanı teşkilât şerhinde Tafvizi Erazi'yi Emiriyenin müzayede ve taktir olunan bedeli peşin alınarak devlet tarafından satılması bir işi birine ihale ve işi-pariş etmektedir. Böylece vali veya kaymakam tayin edilen kimse o vilâyet ve kazadan topladığı vergi ile tafviz bedeli olarak ödediği parayı çıkarırdı.

(2) Osmanlı idaresinde, devletin önemli kararlarını kayde mahsus ve gizli olarak saklanan bir defterdir.

(3) Bu nesep ve ailenin imam ve hatiplikleri şer'i mahkeme sicilleri Cilt 155 sahife 351 5 Şevval 1298 sayılı vesikada doğrulanmaktadır.

Kavaklık Kahvesi ve Kaymakam İsmail Bey

Av. Celâl Kadri Barlas'tan

1315 - 1899 yılında Gaziantep'e İzmirli İsmail bey adında bir kaymakam tayin edilmişti. Çok çalışkan ve enerjik olan bu kaymakamın devri şehir için bir imar ve kalkınma devri, oluyor. Kendisi ne yazıkki iki yıl gibi az bir müddet burada kalmıştı.

Zamanında yani 1317-1900 yılında Kavaklık kahvesinin binası yapılmıştır. Kendisi, şimdiki lise binamızın üç yıl evvelisine kadar müdür odası olarak kullanılan yeri yaptırarak orada otururdu İlk defa Maraş yolunu tesviye ettiren bu zattır. İlk karakol binasını, şimdiki Asaf Erkilic'in evinin karşısına yaptırdı. Diğer karakolu ise, kavaklığa dönecek yerin soluna yaptırdı.

Bu suretle hem Kilis'ten gelen yolcuları göz altında tutmak hemde Kavaklık gibi şehrin bir mesire yeri olan, yerin ve civarının kontrolunu yapmak, asayişini temin etmek mümkün oluyordu.

Bundan başka evvelce Antep suyunun çıktığı yer olan Battal hüğünün dibine abşaptan ve çin mimarisini andırır kayalıklar üzerine bir ev yaptırdı.

Şimdi şabanların evi karşısında ve Atatürk bulvarı üzerinde evvelce Ak-yol mahallesi olan bu yerde bir karakol daha yaptırdı.

Şehir âsayaışı öyle bir hal aldığı memle-

ketten kavaklığa kadar Antep tabirince bir tepsi altunu başına al git kimse bu nedir demez olmuştur.

Kavaklık kahvesi kendi zamanında çok mâmur bir yer oldu Hatta devletin resmi ziyafetleri burada verilmeye başlandı.

Aydınbabada (1) (Ağa camii arkasın) da bir okul yaptırdı. Bununlada kalmıyarak Şhreküstüdeki İhsan bey (Esenbek) camiiinin içine bir okul daha yaptırdı Bu kaymakamın adına memlekette imarçı ve maarifci dendi.

Ne yazıkki, bu kaymakam, bu cevval adam şehrimizde iki yıl kaldıktan sonra Maraşa Mutasarrıf olarak tayin edildiğinden şebrimizden ayrıldı.

Rütbesi paşalığa çıkarılan bu zattın sonradan devletın bir çok mevkilerine yükseldiği söylenir.

Battal hüyük civarında bir çok arsasında tapusunu o zaman almış olduğundan mirasçılardı son zamanlarda gelecek buradan bir çok arsa satmışlardır.

Kendisi tayin olup Maraşa gittikten sonra ve daha bir çok yıllar buralara İsmailiye çiftliği demek âdet hükmüne girmişti.

(1) Aydınbaba Ağa camii arkasında Antepce tanınmış bir ziyaretgahdır. Burası hakkında Sayın C. Cahit Güzelbeyin yazısından takip edeceksiniz.

BİR DÜZELTME : 9. ncı sayımız olan belediye broşüründeki İşletme muhاسبi Kemal Yazıcının asılları Buharadan olmayıp Suruçtan 150 yıl önce gelme Ketgenli Aşiretinden olduğunu doğrular ve düzeltiriz.

Åkkaş Ulutaş

Gaziantep'te Sanat :

ŞEHİRİMİZDE PARA BOZMA MAKİNESİ YAPILDI...

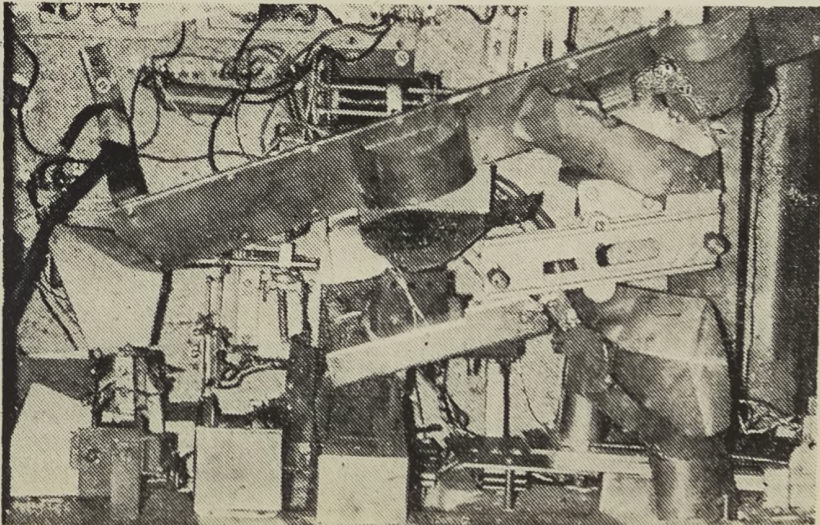
Åkkaş Ulutaş adındaki bir sanatkârımız para bozma makinesini icadettmiştir.

Şehir otobüslerinden biletcilerin kaldırılması ile otobüs şoförlerle müşterileri arasında para bozma için munakaşa ve bazı yolsuzluklar çıkmaktaydı. Bunu gören Akkaş Ulutaş kafasında bu işe bir son vermeyi tasarlamış olmalıydı ki, altı ay emek vermek suretile bu para makinesini yaparak meydana getiriyor. Ayrıca bu makinenin diğeri bir özelliğide, bütün malzemelerinin yerli olmasıdır. Neticede yapmış olduğu tecrübeler kendisine tam muvaffakiyet müjdesini veriyor.

Bunun üzerine belediyeye müracaat ediyor. İki gün otobüslerde tecrübe edilmek

suretile muvaffakiyetine kanaat getiriliyor. Bundan sonra ağırlığı ihtimal istenilen iki bin beş yüz lira bedel belediyenin hesabına gelmemiş tirki, vatandaş ya bunun içine aynı büyüklükte para diye demir parçası atarsa ve bu gibi mülâhazalarla belediyece alınmasına mumaanaat edildiğinden, makinenin mucidinde de bir bezginlik ve nikbinlik geldiğinden bu bir çok emek mahsulu güzelim sanat bir köşeye fırlatılarak kalıyor.

Bu alet bakkal ve attariye dükkânlarına ve ticarethanelere konabilir vaziyettedir. Bir sığara alan vatandaş elindeki on lirayı makinenin ağız yerine bırakır makine kendiliğinden istenilen paketin bedelini keser ve

Para bozma makinesinin açılmış şekli

Gaziantep'in Sosyal Ortamı ve Cerrahi Ameliyatlar

Yazan: Op. Dr. Rauf YILMAZER

Bir hastanede yapılan ameliyatlarla sosyal yaşayış yakından birbiri ile ilgilidir. Kültür seviyesindeki yükseklik, hastanın hekime müracaatındaki zamanı çok kısaltır. Cerrahi müdahalelerde zaman faktörünün hayati kıymeti vardır. Eğer hastanın hoca ve muskadan ziyade hekime itimadı varsa, bir yeri ağrıdığı zaman önce aklına hekime gitmek gelecektir. Bu şekilde düşünen hastalar, vakit kaybolmadan ameliyat masasına yatmış olurlar. Kültürel anlayışı noksan olan ortamlarda davranış çok ilkeldir. Bunlar, atalarından gördükleri iskolastik durumu devam ettirip giderler. Ağrıyan yerine muska bağlamak, hocaya okunmak, devam ettirip giderler Ağrıyan yerine muska bağlamak, hocaya okunmak, delikli taştan geçmek okunmuş su içirmek gibi batıl inanışlar, hep hekim ve hastanenin bulunmadığı ilk çağlara ait batıl inanışlardır. Okulun olmayışı, cahil din hocalarının etkisi, bu âtadan

kalma davranışları devam ettirip gitmiştir.

Eğer bir hastanede yapılan ameliyatları, karnına çömlek tutulmuş muska bağlanmış, ovulup okunmuş hastalarda ekseriyeti teşkil ediyorsa, eğer bir hastanede yapılan barsak düğümlenmesi ameliyatları, kışından üfürülmüş, tatar arabasına konularak ırgalanmış hastalarda ekseriyeti alıyorsa o memlekette sosyal durum, kültür seviyesi çok geridir demektir. Böyle mıntikalarda yapılan ameliyatlarda vefiyat tabii çok yüksek olacaktır.

Bıçak ve kurşun yaralarındaki çokluk da sosyal anlayışlarla ilgilidir. Kan davası güdülen namusla ilgili hareketlerin bıçak ile temizlendiği muhitlerden yakalama hadiseleride çok olacaktır.

Beslenme tarzındaki alışkanlıkları da pek çoğu ameliyat masasına ak-seden durum yapar. Acı, baharlı, biberli

(17 nci sahifeden devam)

üst tarafını müşteriye iade eder. Gerek yüz liralık gerekse beş liralık olsun farketmez. Bu sanatkâr ayrıca Amerikan blardosunu da yapmaya muvaffak olmuştur.

Antep Fuvarı açılınca oradan bir pavyon olarak içinde işliyecektir. Satılık istemekte iselerde sattırmaktadır.

BU SANATKAR

AKKAŞ ULUTAŞ KİMDİR :

Kavvasın oğlu Akkaş diye maruf şehreküstülü bir zatın oğlunun oğludur.

Dedesi Antep harbinde şehit düşmüştür. Babası Foto Abdullah Ulutaştır. İstasyon caddesinde

sinde babalı oğullu ayrı ayrı birer dükkânları vardır.

1933 yılında Gaziantep'in Bostancı mahallesinde doğmuştur. Babası Foto Abbul-Ulutaş, annesi ise Keçhanede Mamadoğul-Firdevs hanımdır. İlk orta ve lise fen şubesinden çıkmıştır. Daha küçük yaştan beri sanata olan hevesinden tatil aylarında dökümcülükte çalışmıştır. Bundan sonrada çırak olarak radyo tamir atolyesine girmiş liseyide bitirdikten sonra tamamen kendisini bu işe vermiştir. Bu gün şehrimizin istasyon caddesinde güzel bir radyo tamir atölyesi vardır.

1955 de Dursun Balabanla evlenmiştir. Bu evlilikten Meral ve Nihal adlarında iki kız çocuğu olmuştur.

yemekler çok yenilen ortamda mide hastalıkları, basur, böbrek ve safra kesesi hastalıkları çoklukla görülürler. Bu hastalıkların da hemen ekserisi, eninde sonunda, operatörün masasına yatarlar.

Görülüyor ki hastanelerin ameliyathaneleri, sosyal ve kültürel yaşayış bakımından bir ayna gibi durumu yüze-ye çıkarıcı bir vaziyet arz etmektedirler. İşte bu görüşten hareket ederek Gaziantep Devlet Hastanesinde geçen iki senelik mesaimi değerlendirmeye çalıştım.

Gaziantep'te ameliyat yapılan altı hastane mevcuttur. Bu hastanelerin içinde devlet hastanesi hasta müracaatının çokluğu, ortamı teşkil eden her seviyedeki vatandaş müracaatının devamlı olduğu hastane olarak en baş sırayı almaktadır.

Bu sebepten sadece Gaziantep Devlet Hastanesi istatistiklerine dayanarak muhitin sosyal seviyesi hakkında hüküm vermekle hata yapılmış olmaz.

Türkiyenin her yerinde olduğu gibi

Gaziantep'de de bedeni faaliyetin ağırlığı sebebiyle husule gelen fıtık hastalığı bütün hastalıkların önünde gitmektedir. Hastanemizde yapılan ameliyatlardan dörtte biri fıtıklı şahıslara aittir. Fıtık ameliyatı için müracaat eden hastaların hemen hepsi de rençber vatandaşları teşkil etmektedir. Fıtığın rençber, arabacı, hamal gibi bedeni faaliyeti ağır olan şahıslarda sıklıkla görülmesi gayet normaldir. Bunların ekseriyette alınmasında da bir fevkaladelik yoktur.

Yapılan ameliyatlarda ikinci sırayı apandistler almaktadır. Bu, üzerinde durulacak bir mevzudur. Sağlık Bakanlığının her ay neşrettiği Sağlık dergisinde ve memleketimizde çıkan Gaziyurt ve Sabah gazetelerinde bu konuya temas etmişim. Apandistlerin her çeşiti behemahal ameliyatı gerektirmez. Derhal ameliyat edilmesi icap eden apandisitler sadece hat apandistlerdir. Kronik apandisit dediğimiz hastalık bir refah ve kültür fazlalığı hastalığıdır.

(Devamı sahife 24 de)

Fotoğraftakiler: Ortada gözlüklü Prof. Cahit Tanyol, yanında Uğurof Barlas, ayakta duranların sağda ilki Mehmet Solmaz, diğerleri üstadın talebeleridir.

Yeni Bir Din Okulu :

Şehrimizde İmam Hatip Okulu Açıldı

(15 inci sahifaden devam)

Ancak İmam Hatip okullarında fazla olarak dinle ilgili derslerde okutulmaktadır.

İkinci devrede Lisede görülen derslerden fazla olarak kurânikerim, Arapça tefsir, Fıkıh, Dinler tarihi, İslam tarihi, "Hem siyasi hemde medeniyet tarihi olarak" Hadis, Din Sosyolojisi, İslâm felsefesi, İslam ve Türk sanatları, Farsca, dersleri gösterilmektedir. Psikoloji dersi hem birinci devrenin son sınıfında hemde birinci devrenin ikinci ve üçüncü sınıfında hemde ikinci devrenin ikinci ve üçüncü sınıflarında gösterilmektedir.

Buradan mezun olan öğrencilerin durumu:

İmam Hatip okulunu bitiren öğrenciler imtihanla bu okulun yüksek kısmını teşkil eden yüksek İslâm enstitüsüne alınmaktadır.

Buradan çıkan talebe: Çocuk edebiyatı, Eğitim psikolojisi, gibi bir kaç dersten imtihan verdiği takdirde ilk okul öğretmenide olabilmektedirler.

Okul lise ayarında olmakla beraber, okul meslek okulu olarak adlandırıldığı için mezunlarımız doğrudan doğruya üniversitelerin fakültelerine baş vurmaktadırlar. Bu bakımdan ikinci devre mezunları ikinci bir defa lise son sınıf imtihanına girerek üniversiteye girme hakkını kazanmaktadır. Genel olarak düşüncecek olursak İmam Hatip okulu mezunlarının geleceği diğer orta öğretim okulları me-

zunlarına nisbeten daha avantajlı durumdadır.

İmam-Hatip Okulu Müdürü M. Rami

AYAS'ın hal tercümesi :

1931 yılında Gaziantep'te doğdu. İlk dört yıl Dayı Ahmet Ağa İlkokulunda, bir yıl da Yeni İlkokul'da okuyarak Yeni İlkokul dan mezun oldu. Bundan sonra Gaziantep Lisesi'ne devam etti. Bir liseli öğrenci olarak Edebiyat, Din ve Felsefe alanlarına yakından ilgi duydu. 1952-1953 ders yılında lisenin 7/Edebiyat Şubesini bitirdikten sonra, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine gitti. Orada dört yıllık öğrenimi süresince, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Felsefe Şubesinde devam etti. 1956-1957 ders yılı, Fakülteyi bitirişle, 1957-1958 ders yılında Diyarbakır İmam Hatip Okulunda öğretmenlik yaparak; Oradan askerlik görevi için ayrıldı. Ankara Piyade Yd. Sb. Okulu ve sonra 57. Tümen 1. Er Eğitim Tugayı, Manisa. Askerlik görevini bitirince, Antalya Lisesine tayin olundu 5439 sayılı kanuna göre Antalya İmam-Hatip Okulunda çeşitli Meslek dersleri ile Felsefe, Sosyoloji, Psikoloji okuttu. Fakülteyi bitirdiği yıl, İlahiyat Fakültesinin birinci sınıfına devam etmekte iken tanıştığı eşiyile O da öğrenimini bitirdikten sonra 1960 Gaziantep'te evlendi. Bir oğlu var. 5 Kasım 1962 de öğretime açılan İlimiz İmam-Hatip Okuluna Meslek dersleri öğretmeni ve Müdür olarak tayin olundu. Şimdi, aynı okulda meslek dersleri öğretmeni bulunan eşiyile birlikte İmam-Hatip Okuluna giden yavrularımızı yetiştirmektedir

Dünyada insan olmak kadar çetin bir şey yoktur. Çünkü: En ufakta olsa, menfaatlarına dokunulduğu zaman hakikatları inkâr etmekten utanmayanlar pek çoktur.

M, Oğuz Göküş

Dr. EMİN KILIÇ KALE İLE MUSİKİ TARİHİMİZLE

İLGİLİ BİR MÜLÂKAT :

Mülâkat No. 6

Hazırhyan: M. Oğuz Göğüş

×
× ×

Tasavvuf felsefesine göre:-

1- İnsanlar nasıl adam-âdem diye ikiye ayrılıyorsa, âlem (=Cosmos, kâimat) de: "âlem-i bâkî", "âlem-i fânî" (=âlem-i şuhut, âlem-i fena, âlem-i hayal) olarak ikiye ayrılır. Ötedenberi, tasavvuf felsefesi ekolünün mensuplarınınca,

âlem-i faniye yokluk âlemi demek âdeta teamül olmuşsa da, bu doğru değildir. Her iki âlemde, mevcut olmak bakımından aynı seviyededir. Yani, her ikisi de mutlak olarak vardır.

2- Bütün olaylar bir araya gelerek âlemi vücuda getirmişlerdir, getiriyorlar, getireceklerdir. Yapıcı veya olumlu olaylardır ki âlem-i bakiyi, yıkıcı veya olumsuz olaylardirki âlem-i faniyi yaratırlar.

3- Olayların yapıcı veya yıkıcı olduklarını ne ile anlarız... Bu hususta elimizde bir "Kriteryon" veya ölçü varmıdır? - Vardır: İlm-i ledün pınarından alınacak gerçek bilgi. Bu ilmin tek öğrenim yolunun da sülûk olduğu, 5 sayılı mülâkatımızda işaret edilmiştir.

4- Olaylar sayısız, sonsuz ve sınırsızdır. Ve böyle olması şânındandır. Lâkin, bu olayların içinde, tasavvuf felsefesini ilgilendiren, yalnız ve yalnız insana ait olan olaylardır. Şu halde, bunun dışında ki olaylar, toptan önemsiz olmuş olurlar. Tıpkı, adamın önemsiz olması gibi.

5- Fikrî, ruhi, manevi, hayalî ve bunlara benzer mefhumlar ötedenberi âdeta teamül halinde, olay dışı (=âlem dışı) sayılmışsarsada, bu bir gelenektir. Doğru değildir. Bir gelenek doğru olmayabilir.

6- Anlamada kolaylık olsun için, insanla ilgili olayları ikiye ayırmakta bir sakınca yoktur:- alelâde olaylar; fikrî, ruhî v. s. gibi kelimelere tevdi edilip sözde olay olmayan olaylar.

Dr. Emin Kılıç Kale'nin yanındaki zat ustadı; Ney hocası Emin dededir. Bu zatın musiki şeceresi şöyledir:

Kulekapu Mevlevihanesi son Neyzen başısı.

Hocası: Aynı mevlevihanenin Neyzen başısı
Aziz dede

" Üsküdar Mevlevihanesi Neyzen başısı
Salim Bey

" Neyzen Yusuf Paşa

" Beşiktaş Mevlevihanesi Neyzen başısı
ve Şeyhi Sait dededir.

YURT YÜZÜNE DAĞILMIŞ
MEMLEKET EVLÂTLARI :

CEVDET AKSOY

Şehrimizin Aksoy âilesindedir. Sengitavil mahallesinde 1920 de doğmuştur. Annesi Ahmet Aksoy kızı Nazife hanım, babası ise Ahmet Galip efendidir.

İlk orta tabillerini Gaziantep'te Liseyi ise Ankarada bitirmiştir. 1932 yılında Ankara Hukuk fakültesinden mezun olmuştur. Askerliğini 1935 de Çatalçada birinci Tümede yedek subay olarak yapmıştır.

Fakülteye devam ettiği yıllarda diğer taraftanda Divanımahasabatta memur olarak çalışmıştır. Terhisinden son-

ra yine eski görevine dönmüştür. Buradan tapu kadastro müfettişliğine getirilmiş, 953 yılına kadar bu görevinde kalmıştır. Aynı umum müdürlükte 953 ile 958 yılında teftiş heyeti reisliğine, 958 den sonra tetkik ve müşavere heyeti reisliğine getirilmiştir. Ve hâlen bu görevinde çalışmaktadır. 940 yılında Abdülkadir Barlas kızı Hâriye hanımla evlenmiştir. Bu evlilikten ise, Ferda, Şeyda adlarında iki kızı Ahmet Kenan adında bir erkek çocuğu vardır.

Görevine çok titiz, halim selim bir zattır. Memleketimizin iftihar edeceği yüksek mevkili bir hemşehrimizdir.

Dr. Emin Kılıç Kale ile Mnsiki Tarihimize ilgili bir mülâkat :

(21 nci sahifeden devam)

İşte, kesin olarak bilinmelidir ki alelâde olayların anası: (=menbaı) fikri, ruhî, v. s. gibi kelimelere tevdi sözde olay olmayan olaylardır. Bu noktada, önemi icabı olarak, bir örnek vermek yerinde olur: Bir genç üniversiteyi bitiriyor. Fakat hiç-de bir üniversite bitirmiş gencin niteliğine malik değildir- bu, insanla ilgili alelâde bir olaydır... Bu defa, bu gencin orta öğrenim çağındaki durumunu gözden geçiyoruz: yalancı, kopyacı, öğretmenlerine ve ebeveynine

karşı saygıdan yoksun, öğrenimine karşı hiçbir zevk taşımamış.

İşte, şu örnekteki alelâde olayın anası yaratıcısı: yalancılık, kopyacılık, saygısızlık, öğrenime karşı zevkten yoksunluk gibi sözde olay olmayan olaylardır.

7- Herhangi bir mevcudun, diğer mevcutlar üzerine; diğer mevcutların, herhangi bir mevcut üzerine : karşılıklı etkileri vardır. Bu kesindir. Mevcudun şanı icabıdır. -Devamı var-

Mehmet Sadık Dai

(MEMLEKETİMİZİN ORJİNAL BİR SİMASI)

MEHMET SADİK DAI

1929 yılında Gaziantep'te doğmuştur. Şehrimizin Dai Alesindendir. Babası Hüseyin Dai, Annesi ise Hatice Barlastır. Daha orta okul üçte iken okuldan ayrılmıştır. Babasının çiftçi olması kendisini bu tarafa çekmiştir. (Kendi tabiriyle çiftçilikteki cazip haller) okumasına mani olmuştur. Kendisine neden okumasına mani olmuştur. Kendisine neden okumadın diye sordum,

(Okuyupta nolacağım sanki) dedi.
On yedi yaşındayken yine amca

zadesi Salıba Dai ile 1946 da evlenmiştir. Bu evlilikten, Vahit, Hasan, Hüseyin Ahmet, ve Sadık adlarında beş oğlan çocuğu olmuş fakat Hasan adındaki çocuğu ölmüştür.

-Evlenmeyi severim bilhassa davullu zurnalı olursa, der.

155 kilo gelmektedir. Fakat bu sikiyle bakıpta yerinden kalkamaz zannetmeyiniz, onda spora karşı yenilmez bir heves vardır. O, bir atlet kadar
(Devamı sahife 27 de)

Gaziantep'in Sosyal Ortamı ve Cerrahi Ameliyatlar

Yazan; Op. Dr. Rauf YILMAZER

(19 ncü sahifeden devam)

Fıtık hastalığı nasıl ağır beden işi gören rençber zümrenin hastalığı ise, kronik apandistler de genç kızların, zengin ve maddi düşüncesi olmayan kimse-lerin hastalığı olmaktadır. Basit bir barsak gazı sancısı, solucan ağrısı çekeniyi halli vatandaş, yarım tıbbi bilgisinin de teşviki ile, kendisinde apandist olduğunu vebmetmekte biz operatörlerde apandisiti çıkarmaktayız. Bizim bu hareketimizde haklı olduğumuz noktalar vardır. Bir ke-re apandisit ameliyatı tehlikesi hemen hiç elmayan basit bir müdabaledir. Sonra bugün apandisi hasta olmayan şahıs ya-rının pekâla hastalanabilir. Hastanın kafasına sokulan apandisite tutulmuş olmak ev hanımının yaptığı ruhi sıkıntı, ame-liyat olup kurtulmayı icap ettirecek kadar fazla olabilmektedir. İşte bütün bu düşünceler ve sosyal ortam tesiri ile has-tanemizde de apandist ameliyatı ikinci sırayı almaktadır.

Ameliyethanemize akseden sosyal dertlerimizden biri de yaralanmalardır. Yaptığımız ameliyatlardan çokluk sırası ile üçüncü gelen kurşun ve bıçak ile ya-ralanmalardır. Benim daha önce yedi se-ne vazife gördüğüm Bursa civarında bu kadar çok yaralanma hadisesi olmamak-tıydı. Oralarda bir insan vurulursa bu aylarca, hatta senelerce konuşmalara mevzu teşkil ederdi. Gaziantep'de adli karakterde yaralama hadiseleri ahvali adiyeden olmaktadır. Hemen her gün bir adli vak'a için ameliyat yapmak üzere hastaeye çağırılmaktayız. Bunda cabil insanların çokluğunun rolü vardır. Okul terbiyesi olarak, aile terbiyesi olarak ve idari vazife olarak bu durumla kat'i sa-vaşmak icap etmektedir. Medeni bir mem-

lekette hiç kimse kendi hakkını bizzat elde etmeye teşebbüs etmemelidir. Kim-senin hakkını kimsede koymayan bir devlet kuvveti olduğu öğretilmeli ve e-ğitim çağında bulunan gençlerin körpe kafalarına sokulmalıdır. İdari ve adli ma-kamlar da halkın devlet otoritesine olan güvenlerini arttıracak şekilde kesin ve sür'atli hareket etmelidir.

Fıtık, apandisit ve çeşitli yara-lanmalardan sonra sırayı trafik kazaları almaktadır. Bu trafik kazalarında husu-le gelen yaralanmalardan pek çoğu da-ha ameliyat masasına yatmak kısmet ol-madan ölüp gitmektedirler. Ben bunu da bir sosyal dava olarak kabul etmekteyim. Trafik bakımından yetiştirilmiş şoförler, yolcular ve yayalar senelik vefiyatı mü-him nisbette azaltacaklardır. Bu duruma behemahal bir çare bulmak lazımdır. Sık sık kıymetli bir tanıdığımızın trafik ka-zasında öldüğünü işiterek yüreğimiz par-çalanmaktadır. En verimli çağında, sap-sağlam vatandaşlarımızın göçüp igitmesi memleketimiz için de büyük bir kayıp olmaktadır. [Bir insanın yetişmesi için sarfolanparayı ve emeği düşünecek olursak milli gelirimizin kaybını kolayca hesap edebiliriz.

Barsak düğümlemesi, basur, mi-de ülseri, safra kesesi taşları sebebiyle yapılan ameliyatlar sırayı takip etmekte-dir. Bu hastalıkların hemen hepsi mut-lak rejimi ile alakalıdır. Yenen acı, bi-berli, baharlı yemekler, çiğ köfte gibi hazmı güç yiyecekler mide, barsaklar ve hemoroit damarları için büyük yük teşkil etmektedirler. Yerimiz ve zamanımız müsait olsa haftada bir kaç tane mide rezeksiyon, hemoroit ameliyatı ve safar kesesi ameliyatı yapmamız işten bile

Hüsam Ocak

Ocak ailesindedir. 1320 1905 yılında şehrimizin Cevizlice mahallesinde doğmuştur. Babası Şih Mehmet Münip efendi, annesi Hasan Atay kızı Firdevs hanımdır.

Tahsilini Gaziantep'te Rüştüye mektebini bitirdikten sonra Almanya'ya giderek dışçı mektebine girmiş ve orayı bitirmiştir. O vaktin icabatından, taşrada tahvil edenlerin muayyen bir zaman zarfında hükümete müracaat ederek hariçten aldıkları diplomaları tasdik ettirmeleri icabetmekteydi. Fakat kendisi yurda döndüğü zaman bu tayin edilen

GAZİANTEP'İN KAYBETTİĞİ SİMLAR:

HÜSAM OCAK

zaman bitmişti. Sonradan bir çok çalışmaları da boşa gitti. Ve neticede muâyenchane açmamıştı.

Bundan sonra bütün hayatı çiftçilikle ve buğday ticaretille geçmiştir. 1930 da Ömer Atay kızı Hayriye hanımla evlenmiştir. Bu evlilikten, Saip, Erdem, Mehmet, Çoşkun, adlarında dört erkek ve birde Meral adında kızı olmuştur.

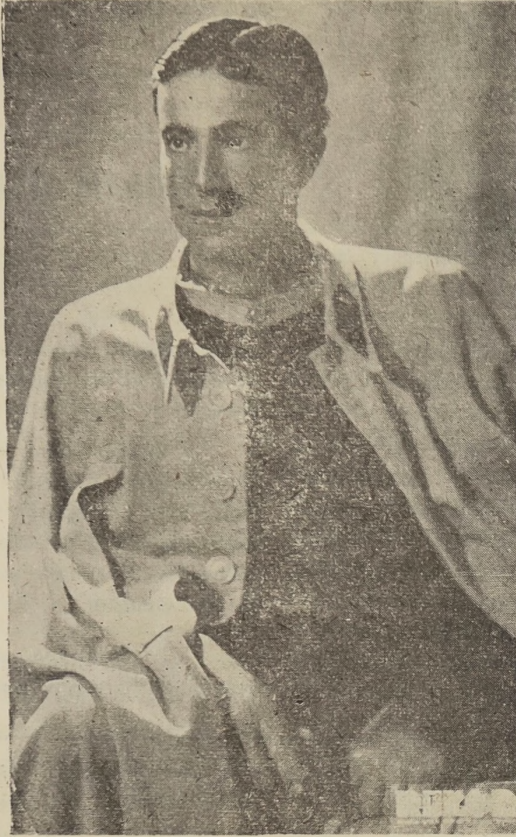
26 Ocak 1963 günü müptela olduğu hastalıktan kurtulamıyarak vefat etmiştir.

değildir. Bu hastalıklar, acil tedaviyi gerektiren hastalıklar olmadıkları için, daima sıra verilmekte ve her zaman için elimizin altında ameliyat bekliyen böyle vak'alar bulunmaktadır. İçki sarfiyatı bakımından Gaziantep'in rekor kırdığı bilinen bir keyfiyettir. Bu rekorun yaptığı mide ve barsak hastalıkları da ameliyât bakımından biz operatörlere rekor kırdırmaktadır. Hanımlarımızın yetiştiği, enstitü ve sanat okulları yemek hocalarının nazarı dikkatini çekerim. Mutfaklarımızdaki reformu ancak onlar yapacaklardır. Avrupalıların tıg gibi mütenasip endamlı, atletik bünyeye sahip kimseler olmaları bizim kadar yağlı, acı yememelerine bağlıdır. Damar sertleşmesi, kalp yağlanması, karaciğer bozukluğu gibi operatörlere ulaşmayan daha pek çok hastalık da yemeklerimizin zararlı şekilde hazırlanmasıyla ilgilidir.

Ameliyat sonu ölümlerin pek çoğunda sosyal yaşayışımız ve kültür durumumu-

zun rolü olmaktadır. Modern cerrahinin bu günkü tekamülü karşısında, fıkttan, apandisitlen peritonitten ölüm olmamalıdır. Maalesef hastanemize bazen hastalar o kadar geç gelmektedirler ki bunların kurtulması bir mucizo olmaktadır. Çok şükür bu duruma her sene biraz daha az rastlanmaktadır. Hastanın hekime ve fenne olan itimatı arttıkça daha da azalacağı muhakkaktır.

Özet olarak söylemek lazım gelirse operatörün ameliyat masası, memlekette mevcut hekimlerin kalitesini gösteren bir mihenk taşı olduğu kadar, sosyal yaşayışımızı da etksettiren bir ayna vazifesi görmektedir. Mesleğinde muvaffak olmayı arzulayan her nekinin, koyduğu teşhislerin doğru olup olmadığını kontrol etmesi için, ameliyathane mesaisini izlemesi icap ettiği gibi; sosyal bünyeyi takip eden bir araştırmacı veya idareci de hastanelerde yapılan operasyonları incelemelidir.

ABDURAHMAN HACIHANİFİOĞLU

KAYBETTİĞİMİZ SPORCULARIMIZ :

Abdurrahman Hacıhanıfioğlu

(Jandarma Üsteğmeni idi)

1916 yılında Gaziantep'te doğdu. Annesi Ayyuş Hasırcı (Tüzün) Babası Arif Hacıhanıfioğludur. İlk orta ve lise tahsillerini şehrimizde yaptıktan sonra harp okuluna girdi. Bu okuldan 1939 yılında mezun oldu. Kendisi spora düşkün ve bu alanda parlak kabiliyetler gösterdiği için, atış okulundan sonra, muhafız alayına atandı. Ve muhafız gücü

futbol takımında futbol oynayarak büyük başarı gösterdi. Kendisi yalnız futbolcu değil bilhassa atletizmde çok muaffak olmuştur. Üç adım şampiyonu olarakta 1938 de Yunanistan, 1939 da da Yugoslavyaya Türk Milli takımile giderek oralarda dahi üstün başarılar göstermiştir. Efendiliği çentilmenliğiyle tanınmış ahlak ve fazilet örneği tam bir insan ve

ve bir hakiki sporcu idi.

1942 yılında Hatay Jandarma Er Okuluna öğretmen subayı olarak atandı. Üç yıl burada görevi başında bulundu. Fakat yinede adı spor alanından eksilmiyordu. Hatayda herkes ondan stayışle bahsediyordu.

1945 de Hatayda hastalandığından İstanbul'a tedaviye gitti ve 1946 hastalıktan kurtulamıyarak vefat etti.

Bu centilmen ve tevazû'u kendisine sindirmiş olan Abdurahmanın vefatı kendisini sevenlerle beraber spor alemini derinden de-

rine bir ye'se boğdu. Spor severler arasında daima söylenmekte ve söylenecektirde.

Abdurahman 1942 yılında İstanbullu Hacer hanımla evlenmişti. Bu evlilikten İlknur adında bir kızı ile Kaya adında bir erkek çocuğu oldu. Kaya halen Kuleli askeri lisesinin son sınıfında, kızı ise bir üstöğmen ile evlidir.

Kardeşleri: Emekli Yarbay Ali Kemal, ve J. Binbaşı Mustafa ile Emekli Belediye memurlarından M. Demir Hacıhanıfioğludur.

(MEMLEKETİMİZİN ORJİNAL BİR SİMASI)

MEHMET SADIK DAI

(23 ncü sahifeden devam)

çevik, bir sporcu kadar hafiftir. Bir çok spor kulüplerinde görev alır ve almıştır'da. Onlarla beraber geziye çıkar. Hatta maç için Halebe kadar gitmiştir. Cınarlı ve Gençlik spor kluplerinde idarecilik yapmıştır.

Boyu bir yetmiş.. (Beş yıldır ne artar, ne eskilirim) der.

Mehmet Dai spora meraklı olduğu gibi güzel sesede çok meraklıdır. Deli gibi Türk musikisine âşıktır.

Niyazi Sayın, Necdet Yaşar, Halûk Recai, Sami Göğüş, Recep Birgit, Cahit Peksayar, ahbabları olduğu gibi, "Birde avratlardan söyleyeyim mi?" evet dedim.

-Tülin Korman, Türkân Dizer, İnci Atalay, Mülkiye Ecevit- dedi.

Ayrıca şehrimizde belli âilelerin dâğünlerinde Dai'yi bulundurmak âdet

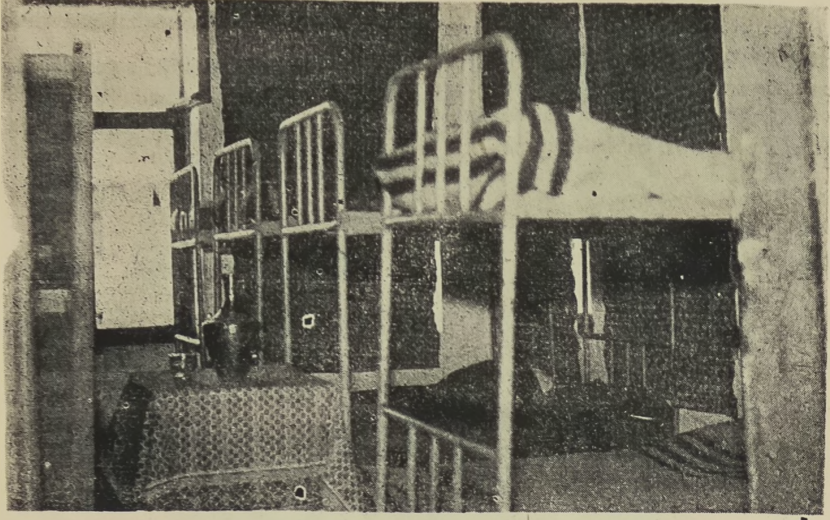
haline gelmiştir. Çünkü bulunduğu yer mutlaka şen olur. Ortalığı gülmekten kırar geçirir. Ayrıca birde Kuru kafa ekibinin kaptanıdır. (Bu ekip hakkında ileride bahsedeceğiz.) Dâğün salonunu idare eder. İcabında davulu omuzuna takar zurnaya uyarak çalar. Zurnacıyıda idare eder. Her zurnacı yanında çalamaz. Hele büyük cüssesi ile halay başı çekmesi görmeyi değer.

Saf kalpli, temiz ruhlı, şen şakarak bir kimsedir. Son zamanlarda şehrimizde açılan Radyo evinin fahri müdavi mi olmuştur. Radyo evine çalıp söylemeye geleleri bir defada kendisi dinlemek ve onları imtihanadan geçirmek ister. Radyomuzun davullu zurnalı halaylı saatlarını kendisi idare eder. Mehmet Dai ile arkadaşlık etmek için de mutlaka şen olmanız icabeder.

1- Dünyada baki kalan Allah ile Alimin adıdır.

2- Mali kudretsizlik insanları bazan hakkı müdafaadanda geri kor.

M. Oğuz Göğüş

Şehrimiz Körler Okulu yatakhanelerinden bir görünüş

D Ü Z E L T M E L E R :

1- Derginin bu sayısının 20. ncı sayfasının 15 ve 16 ncı satırlarındaki -Hemde birinci devrenin ikinci ve üçüncü sınıfında satırları iki defa yazılmıştır.

2- Yine aynı sayfanın alttan yukarı doğru 7 ncı satırındaki vurmaktadır yerine vuramaktadır, olacaktır.

3- Ve bu sayı dergimizin 9 ncı sayfasında Muhsinzade ve kale ağası şecerelerinin İzgi âlisenin 26 ncı daldaki M. Ekrem yerine Avukat M. Ekrem olacaktır.

4- Aynı sayfadaki 18 ncı daldaki Ercüment yerine Ercüment Ekrem olacaktır.

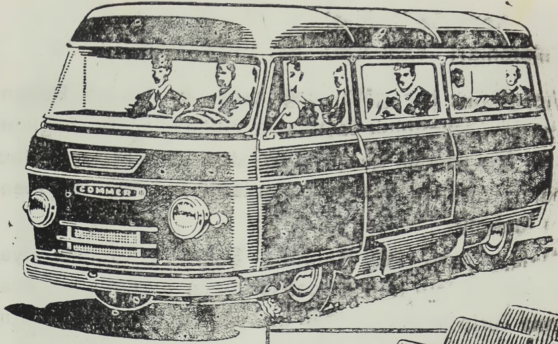
5- Vine dergimizin 9 ncı sayısının Düşkünler evi sayfasının tarihçesi kısmında, İkinci satırda Mardinli bir vatandaş tarafından yapıldığı yerine Amerikalı Mr. Mardin adında bir Amerikalı Doktor tarafından yapıldığını son incelemimize istinaden düzeltir ve bu yanlışlıklarımızdan ötürü sayın okuyucu, ımızdan özür dileriz.

Vedia Gülpınar ile
Y. Kimya Mühendis, Fuat Karakaş nişanlandılar.
Tebrik ederiz. Bursa 8/3/963

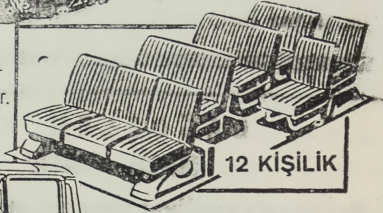
"ROOTES GROUP" MAMÜLÂTI

COMMER

Küçük OTOBÜS ve ⁷⁵⁰ Kiloluk PANELLERİ

Rahatlık, konfor, sağlamlık ve ekonomi bakımından en mükemmelidir.
FIATLAR UYGUNDUR !

Gaziantep ve Havalisi Acentesi :

Bahaettin Bayraktar

Atatürk Bulvarı No: 46 - 48

Gaziantep

Sayın Hacı Namzetlerine Müjde

Azezli Turizm Seyahat Acentası

Turizm Bakanlığının 162 sayılı ruhsatine haiz

i S M A i L A Z E Z L i

Karagöz Caddesi No. 11 - Gaziantep

Telefonlar: Yzh: 1061 Ev: 1957 Garaj: 3179

Acentamız her götüreceği hacı için Turizm Bakanlığına karşı sorumluluk taşımakla mukavele ile bağlıdır. Rahat ve her yönden garantili seyahat etmek isteyen Hacı namzedleri vatandaşlarımızın acentamıza uğramaları menfaatları icabıdır.

Halep, Şam, Halil Rahman Şehri ve Kūduste ziyaretleri gezmek için kafi derecede günler ayrılmıştır. Arabalarımız turiptik olduğundan her yeri gezmekte serbestir.

DAĞDELEN KOL. Ş t.

HALİL TALİP NAZMI

Her tarafa nakliyat çimento satışı inşaat malzemeleri ile kendi imalâtımız olan tuğla ve kiremetlerimiz sayın inşaat ve ihtiyaç sahiplerinin emirlerindedir.

Telefonlar: 1508 1672 0238

Doğum evi karşısı - Gaziantep

REKLÂM İLÂNI TARİFESİ

Resmî reklâm ilânları vilâyetçe tesbit edilen tarifeye göre yapılır.

Hususi reklâm ilânları ise pazarlığa tabidir.

